

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΜΑΪΟΥ 2009
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Α1.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Εθνικά Κινήματα (19^{ος} αιώνας)
- β. Τρίτος Κόσμος
- γ. Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959)

Μονάδες 15

Α1.2. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα των ηγετών (Στήλη Α) με τη χώρα στην οποία έδρασαν (Στήλη Β). Στη Στήλη Α περισεύουν δύο ονόματα.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Νέλσον Μαντέλα	α. Ινδία
2. Βίλι Μπραντ	β. Αίγυπτος
3. Χο Τσι Μινχ	γ. Ν. Αφρική
4. Αγιατολάχ Χομεϊνί	δ. Κύπρος
5. Μαχάτμα Γκάντι	ε. Γερμανία
6. Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ	
7. Τάσος Παπαδόπουλος	

ΘΕΜΑ Α2

Α2.1. Τι γνωρίζετε για το γεγονός της καταστροφής της Χίου και ποια η σημασία του;

Μονάδες 12

Α2.2. Να αναφερθείτε στον γαλλοπρωσικό πόλεμο (1870–1871) και στην τελική συνθήκη ειρήνης.

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στις συνέπειες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918).

Μονάδες 30

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

«Η Ρόδα του Πολέμου.

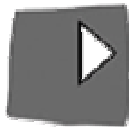
Τη βλέπουμε, μιλιούνια άνθρωποι, που ξεπροβάλλει μες από το μουνχλιασμένο χάος και γυρίζει και τρίζει σπαραχτικά σα μαγγανοπήγαδο θεόρατο. Ο ορίζοντας είναι κοκκινόμαυρος, η γης αχνίζει άλικους¹ αχνούς. Ο θεόρατος τροχός γυρνά ολοένα, γυρνά αιώνες μαζί με τη γης και στριγγλίζει πάνω από την άβυσσο, στριγγλίζει σπαραχτικά.[...] Είναι ο Πόλεμος στο χαράκωμα που δουλεύει έτσι αργά και σίγουρα. Ο Πόλεμος, που προτού να τσακίσει το κορμί αποσυνθέτει πρώτα λίγο-λίγο κι αλύπητα την ψυχή μες στην απομόνωση της υπόγειας ζωής».

Στρατής Μυριβήλης, *Η ζωή εν τάφω*, Εστία, Αθήνα³³ 1997, σ. 19, 20.

1. άλικους: κατακόκκινους

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

«Είμαι νέος, είκοσι χρονών· κι ωστόσο δεν ξέρω τίποτα απ' τη ζωή έξω απ' την απελπισία, το φόβο, το θάνατο και τη φτηνή επιπολαιότητα που μας οδηγεί σε μιαν άβυσσο θλίψης. Είδα πόσοι άνθρωποι ορμούν ο ένας πάνω στον άλλο και σιωπηλά, αγνοώντας, έξαλλα, υπάκουα, αθώα σφάζονται μεταξύ τους. Είδα ότι τα πιο έξυπνα μυαλά στον κόσμο επινοούν όπλα και λόγια για να

καταστήσουν τούτη τη σφαγή πιο ραφινारισμένη και πιο αποδεχτή. Κι όλοι οι άνθρωποι της ηλικίας μου, εδώ κι εκεί, μέσα σ' ολόκληρο τον κόσμο, τα βλέπουν αυτά τα πράγματα· όλη η γενιά μου έχει γνωρίσει τις δικές μου εμπειρίες. [...] Όλ' αυτά τα χρόνια, η δουλειά μας ήταν να σκοτώνουμε — ήταν το πρώτο πράγμα που μάθαμε στη ζωή. Η γνώση μας από τη ζωή περιορίζεται στο θάνατο. Τι θα συμβεί μετά; Και τι θα βγει απ' όλους εμάς;

Έριχ-Μαρία Ρεμάρκ, *Ουδέν Νεώτερον από το Δυτικόν Μέτωπον*, εκδ. Δ. Δαρέμα, Αθήνα χ.χ., σ. 204.
[Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους].

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στο παρακάτω κείμενο και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην επίδραση που άσκησαν στην εξέλιξη και την έκβαση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου τόσο η νίκη των Ελλήνων κατά της Ιταλίας όσο και η ένοπλη ελληνογερμανική σύρραξη.

Μονάδες 20

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Άντονι Ίντεν, υπουργός Εξωτερικών της Μ. Βρετανίας, για την ελληνική συμβολή στη συμμαχική νίκη

«... η Ελλάς πρώτη έδωκε αλησμόνητο μάθημα στον Μουσολίνι, ότι αυτή υπήρξε η αφορμή της εθνικής επανάστασεως στη Γιουγκοσλαβία εναντίον του Άξονα, ότι αυτή, με τη μικρή βοήθεια που σταθήκαμε τότε ικανοί να της δώσουμε, κράτησε τους Γερμανούς στο ηπειρωτικό της έδαφος και στην Κρήτη επί έξι εβδομάδες, ότι αυτή ανέτρεψε τη χρονολογική σειρά όλων των σχεδίων του γερμανικού Επιτελείου και έτσι επέφερε ριζική μεταβολή στις εκστρατείες του και ίσως στην όλη πορεία του πολέμου. Εμείς οι Άγγλοι δεν θα λησμονήσουμε ποτέ την ανακούφιση και την παρηγορία που μας προσέφερε κατά τις αγωνιώδεις εκείνες στιγμές του πολέμου η τιμιότητα και η αξιοπρέπεια της στάσεως των Ελλήνων».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, τ. ΙΕ', σ. 457.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΟΜΑΔΑ Α΄

A.1.1.

α) «Εθνικά κινήματα»: σελ. 13 σχ. εγχειριδίου «Εθνικά κινήματα θεωρούμε...εξουσία άλλης διακριτής κοινότητας».

β) «Τρίτος Κόσμος»: σελ. 246: «Το σύνολο των χωρών... Εθνικής χειραφέτησης» προαιρετικά: σελ. 152: «Τα νέα κράτη...διπολικού κόσμου».

γ) «Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου 1959» σελ. 163: « Το Φεβρουάριο του 1959 η ελληνική κυβέρνηση... Αύγουστο του 1960».

A.1.2.

1. γ 2. ε 3. - 4. - 5. α 6. β 7. δ

A2.1 σελ. 26-29 «Την επανάσταση στερέωσαν ... στα ανοικτά της Τενέδου».

A2.2 σελ. 48-49 «Ο γαλλοπρωσικός πόλεμος...στην ιστορία της γηραιάς ηπείρου».

ΟΜΑΔΑ Β΄

B1. Σελ. 80-81 : « Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος τελείωσε ύστερα από τεράστιες καταστροφές και μεγάλες πολιτικές και κοινωνικές αναστατώσεις...ηθικό τίμημα του πολέμου». Ο Λογοτέχνης Στρατής Μυριβήλης στο έργο του «Η ζωή εν τάφω» αισθητοποιεί τη θηριωδία του πολέμου των χαρακωμάτων που ήταν το βασικότερο χαρακτηριστικό του Μεγάλου Πολέμου. Αυτή η «Ρόδα του Πολέμου» παρέσυρε τους πάντες με ρυθμό στάσιμο και μονότονο που φαινόταν πως δε θα τελείωνε ποτέ,. Η στατική μορφή του πολέμου και η ατέρμονη παράτασή του συνέβαλε σε επώδυνη ψυχική δοκιμασία που σημάδεψε περισσότερο τους νέους σύμφωνα με τη μαρτυρία εικοσάχρονου στο έργο του Έριχ-Μαρία Ρεμάρκ «Ουδέν Νεώτερον από το Δυτικόν Μέτωπον». Η αίσθηση ματαιότητας και το δυσοίωνα μέλλον χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη γενιά της οποίας η γνώση από τη ζωή περιορίζεται στο θάνατο. Εξάλλου «η προβολή της νίκης ως υπέρτατου σκοπού...εθνικής εστίας των Εβραίων».

B2. Σελ. 120 : Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και «η επικράτηση των Ελλήνων στον πόλεμο κατά της φασιστικής Ιταλίας... Μέσης Ανατολής». Σύμφωνα με τη μαρτυρία του Άντονι Ίντεν, υπουργού Εξωτερικών της Μ. Βρετανίας η νίκη των Ελλήνων στον ελληνοϊταλικό πόλεμο λειτούργησε ως έναυσμα για την εθνική επανάσταση της Γιουγκοσλαβίας εναντίον των δυνάμεων του Άξονα.

Παράλληλα, η σημασία της ένοπλης ελληνογερμανικής σύρραξης είναι μεγάλη. Ιδιαίτερα οι Κρήτες αντιμετώπιζοντας τον εισβολέα με κάθε διαθέσιμο μέσο, έδωσαν, για πρώτη φορά, περιεχόμενο στην έννοια του «λαϊκού» πολέμου. Πιο συγκεκριμένα, με βάση το παράθεμα, η αντίσταση των Κρητών καθήλωσε τους Γερμανούς στην Κρήτη για έξι εβδομάδες και επαναπροσδιόρισε τα σχέδια του γερμανικού Επιτελείου μεταβάλλοντας την πορεία των εξελίξεων του Β΄ Παγκόσμιου Πόλεμου.

Σελ. 121 :«Η αναγκαστική στροφή στα Βαλκάνια...ρωσικού χειμώνα». Συνεπώς η σθεναρή αντίσταση των Ελλήνων στη γερμανική εισβολή συμβολίζει τη νίκη των ελεύθερων λαών κατά της βίας και του αλυτρωτισμού και συντέλεσε στην ψυχική ενθάρρυνση στον Αγώνα των Συμμάχων.